

MOSCHEI TRANSFORMATE ÎN BISERICI ORTODOXE DUPĂ ANEXAREA BASARABIEI LA IMPERIUL RUS

Igor **BERCU**

Universitatea de Stat din Moldova

Sfârșitul secolului XVIII – începutul secolului al XIX-lea a fost marcat de o largă confruntare de forțe și interese ale marilor puteri în sud-estul Europei. Un rol important în aceste confruntări l-au jucat Imperiul Otoman și Imperiul Rus. Războiului ruso-turc din 1806-1812 s-a încheiat cu semnarea Păcii de la București, în mai 1812. Ca urmare a acestui tratat, teritoriul de est al Moldovei, numit în Iași teritoriul „dincolo de Prut”, a fost anexat de către Imperiul țarist.

Noua administrație a luat o serie de măsuri care au avut ca scop consolidarea administrației țariste în noul teritoriu dobândit. O parte importantă din teritoriul anexat anterior a aparținut așa-numitului guvernământ otoman – „r0”, adică teritoriu administrat direct de către Istanbul, care a fost înființată în Moldova în timpul secolului al XV-lea – începutul secolului XVIII.

Printre problemele majore ce urmau a fi soluționate de către administrația țaristă a fost și problema statutului așa-numitelor proprietăți musulmane, care au fost înființate pe teritoriul unităților administrative otomane de-a lungul secolelor.

Metodele folosite au fost simple, dar foarte eficiente. Deoarece populația aproape în întregime musulmană a părăsit teritoriul după 1812, moscheile au fost transformate în biserici ortodoxe cu aprobarea înaltului cler și a autorităților civile țariste. Pe 21 august 1813 Decretul țarului Alexandru I a oficializat existența „Arhiepiscopiei Chișinăului și Hotinului”, care a legalizat transformarea moscheilor în biserici creștine ortodoxe, aceasta din urmă fiind una dintre principalele metode de a impune dominația spirituală rusă în Basarabia.

Cuvinte-cheie: *unitate administrativă, tratatul de pace de la București, Basarabia, exarh, cetate, mitropolit, moschee.*

MOSQUES CONVERTED TO THE ORTHODOX CHURCH; AFTER THE ANNEXATION OF Bessarabia BY THE RUSSIAN EMPIRE

Late 18th century – beginning of the 19th century was marked by a broad confrontation of forces and interests of the Great Powers in southeastern Europe. An important role in these confrontations has played Ottoman Empire and Russian Empire. Russo-Turkish War of 1806-1812 ended with the signing of the Peace of Bucharest on May 16/28 1812. Following this treaty, the Eastern territory of Moldavia, called in Jassy the territory “beyond the Prut River” was annexed by the Tsarist Empire.

The new administration has taken a number of measures which were aimed at strengthening the Tsarist administration in the new acquired territory. An important part of the annexed territory previously have belonged to the so-called Ottoman „re'âyâ”, i.e. territory administered directly by Istanbul which was set up in Moldavia during the late 15th century - beginning of the 18th century.

Besides the major issues that had to settle the tsarist administration, there was the issue of status of the so-called pious Muslim properties that were established on the territory of the Ottoman administrative units throughout the centuries.

The methods used were simple, but highly effective. Since almost entirely Muslim population left the territory after 1812, the mosques have been transformed to Orthodox churches with the approval of the high clergy and Tsarist civil authorities. On August 21, 1813 the Tsar's Alexander I Decree established a new „Archdiocese of Chisinau and Hotin” which legalized turning mosques into Christian Orthodox churches, the latter being one of the main methods of imposing Russian spiritual dominance in Bessarabia.

Keywords: *Administrative unit, Bucharest peace treaty, Bessarabia, exarch, fortress, Metropolitan, mosques, Muslims, Orthodox Christians, Orthodox churches, ottoman „re'âyâ”, Patriarchate, Principality of Moldavia, Prut-Dniester space, Russian Empire, the Ottoman Empire.*

Prezentat la 25.04.2015

Publicat: iulie 2015